

הייתי ליילה

אָתָּם

מאת עמנואל פרת

להשיג מיטה לחמישה לילות (כל אדם זכאי לקבל שם מיטה לחמישה לילות חינם אין-כסף). התידדתי עם המפקחים והדיירים גם יחד (למעלה) אספתי חומר לכתבתי, כשהמתארחים עוקבים בקנאה אחר סיגרייתי. בינתיים משך דן ברנע, הצלם הראשי של "העולם הזה", את תשימת הלב הכללית, בלכתו מאחורי פקוד אדיב, שרמז מאחורי גבו לשוכני המקום כי מוטב להם להתנהג כהלכה ולמעט בדיבורים. רמז זה לא השפיע על אהה מהם שתינה לפני את צרותי (תמונה למטה).

היכן מבדה תייר את הלילה בתל-אביב. במלון "דן" אין מקום? ב"פארק" אין מקום? ב"גת-רימון". כל זה ידוע לנו. אולם כמה מאיתנו יודעים היכן מבדה קבצן חסר-פרוטזה את לילותיו? הבעייה עוררה את סקרנותי. לבשתי את בגדי הישנים ביותר, שאדתי את הקבצן הראשון שניקרה על דרכי היכן אפשר למצוא מקום-לינה, קבלתי כמה כתובות: הכנסת-אורחים ברחוב שבזי. ספסל כשדירות-רוטשילד. שדירות-חן. שדירות-נורדאו. פניתי לכתובת הראשונה — הכנסת-אורחים — לא התקשיתי

משמעת פנימית כה מופתית במקום בו לא קיחתי למצוא אותה. כמעט והתחלתי לפתח תיאוריה סוציולוגית חדשה, כאשר הרף אותי אפטרופסי הבלונדי, (שכונה בשם גיינבי) במרפקו והסביר: "כאן כולם ילדים טובים. אם יריבו, לא יקבלו מקום-לינה". החלטתי לדחות את המסקנות הסוציולו-

התימני, "למה לא? הרי יש לי גג מעל לראש ואינני צריך לעבוד. ברוך השם!" משיח רק נופף בידו אין-אונים ופנה לו עורף. עתה כבר היתה החצר מלאה אדם. נוצר תור ארוך, אולם איש לא הדף את שכניו ולא גידף אותם. הופתעתי לראות

לפני שנים רבות היה רחוב שבזי, השוכן מהלך דקה מבניין הגימנסיה הרצליה, יורד במלוכסן כלפי יפו, מרכז של תל-אביב הצעירה. עתה הוא גדוש בתים ישנים, הרוסים למחצה, מבותר על ידי סימטאות צרות ובלתי-מרוצפות. האחר מלא ריחות חריפים של שתן ודגים וצחחות נשים וילדים. בלילות שרוי הרחוב באפילה. לכל אורכו, העולה על חצי קילומטר, נראים רק ארבעה או חמישה כתמים מטושטשים של פנסים, רק פה ושם קורצת מכונת לוקס מתוך בית-קפה, רומזת ללקוחות מאוחרים להיכנס וללגום כוסית עראק. לעתים מודחלת מכונת אלוטו ירקקה של משטרת-ישראל לאורך הרחוב. לא רבים הם העוברים ברחוב שבזי בשעות-הלילה. עם דת הדמדומים מופיעות ברחוב שבזי דמויות מוזרות, כושלות מעייפות. רק לעתים רחוקות הן הולכות קבוצות קבוצות, או זוגות וזוגות, כולן נעות באותו כיוון, עוברות באותו שער צר, נכנסות לחצר הקטנה של בית בן-קימתיים. החצר היא אפרורית-קודרת. הבית אפור אף הוא, וחלונותיו הקטנים מרושמים בסורגי-ברזל. האנשים הבאים לשם אינם דחאק פושעים. אולם החשד נופל עליהם באורח אוטומטי, היות ואין להם מקום-מגורים קבוע.

הקרח נשבר

כאשר השחלתי את דמותי העטויה בלויים והבלתי-מגולחת בשער הצר, כבר מצאתי במקום חבורת-בני-אדם. הם ישבו על ספסל-עץ, היכו לפתיחת הדלתות והתחלת-ההרשמה. הדל-תות נפתחות בשעה 19.00. בשעה 21.00 מובלים הדיירים לחדריהם והדלתות ננעלות — עד למחרת בבוקר.

דומה היה כי האנשים שנמצאו בחצר היטיבו להכיר איש את רעהו: הם הבחינו מיד כי אני זר וחדש במקום. אחדים מן הנאספים התבוננו בי בסקרנות — ממש כמו חולים וחיילים המתבוננים בחולה חדש שהובא למחלקתם. אחרים סקרו אותי בחשדנות של בני-אדם, אשר אינם מאמינים לאיש. צעיר בלונדי ניגש אלי, ביקש סיגריה.

"אתה מקומי, הלא כן?" פתח הצעיר בגישושים.
 "לא, אני ירושלמי."
 "עובד כאן?"
 "לא, אני סטודנט."

הצעיר נתמלא חזחת-ניצחון. "אמרתי להם שאינך בלש. ראיתי זאת מיד — לפי הנעליים שלך". הייתי מופתע, אך נראה כי הצעיר הצליח לפתח תיאוריה משלו על נעליים משטרתיות — תיאוריה שהתבססה על מחקר ונסיון רב. על כל פנים הכינוי "סטודנט" דבק בי כהרף עין. הדבר השביע את רצוני. הקרח נשבר.

למה לא להתלוצץ?

פתע עבר רחש בין הנאספים. צעיר צנום, גמיש-גוף, פרץ אל החצר והכריז: "הגעתי! אפשר להתחיל בהרשמה! אל תבזבו את זמני היקר!"

"זה ליאון הלק", הסביר הצעיר הבלונדי, אשר לקח אותי תחת חסותו. ליאון סקר את הדלת הנעולה, רץ אל אחד הנאספים, אמר לו משהו באידיש, דילג אל שני, החליף אתו מלים מספר ברומנית, טפח על גבו של שלישי וסיפר לו הלצה עתיקת-יומין. אחר נפנה לחפש בני-שיחה נוספים.

"תמיד אתה משתטה ומתלוצץ..." משה התימני, הידוע בשם משיח (לרוב החתיקים במקום יש כינויים קבועים), היה מרוגז: הוא לא ראה כל מקום לחצוק והלצות. ליאון מיהר להגיב על הערתו. "למה לא להתלוצץ?" אמר בחקתו את הניב

